

ті показники, які вимагають інвестори. Вихід на публічний ринок — не просто джерело залучення необхідних фінансових коштів. Перш за все, вихід на публічний ринок капіталу — це перехід на якісно новий рівень розвитку компанії. Даний крок не лише відкриває широкі можливості фондового ринку, але й дозволяє компанії вирішувати ряд специфічних завдань.

Бібліографічний список

1. Лукашов А., Могин А. IPO от I до O. Пособие для финансовых директоров и инвестиционных аналитиков. — М.: Альпина Бизнес Букс, 2007. — 264 с.
2. Закон України «Про цінні папери та фондовий ринок» від 23.02.2006 № 3480 — IV. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua/>.
3. Гедес Р. IPO і подальше розміщення акцій. — К.: Юрінком, 2007. — 352 с.
4. Никифорова В., Макарова В., Волкова О. IPO — путь к биржевому рынку. Практическое руководство по публичному размещению ценных бумаг. — Спб.: Комплекс, 2008. — 352 с.
5. Електронний ресурс. — Режим доступу: <http://www.prt.com.ua/> — Сайт Комунікаційної Групи PRT.
6. Електронний ресурс. — Режим доступу: <http://www.londonstockexchange.com/> — Сайт Лондонської фондової біржі.
7. Електронний ресурс. — Режим доступу: <http://www.nyse.com/> — Сайт Нью-Йоркської фондової біржі.
8. Електронний ресурс. — Режим доступу: <http://www.pfts.com/> — Сайт Першої Фондової Торговельної Системи.

ГОЛУБЄВ В.Г., ст. гр. МО-05а
Наук. кер.: Пехтерева В.В., асист.
Автомобільно-дорожній інститут ДВНЗ "ДонНТУ",
м. Горлівка

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

Изучены значение и сущность экономического потенциала промышленного предприятия, проанализированы основные аспекты функционирования системы управления экономическим потенциалом современных предприятий.

Актуальність. Розвиток ринкових відносин в Україні відбувається в умовах нестабільності зовнішнього середовища бізнесу. Це викликає необхідність вирішення проблем гнучкої адаптації підприємств до зовнішніх змін у процесі досягнення цілей, їх подальшого розвитку на основі оптимального використання внутрішнього потенціалу.

Ціль дослідження: теоретичне обґрунтування та аналіз функціонування системи управління економічним потенціалом підприємства.

Основна частина. Зовнішньоекономічні зв'язки стають все більш помітною складовою частиною господарської діяльності українських підприємств і організацій. Зростає інтерес до участі в економічному, виробничому і науково-технічному співробітництві з партнерами із зарубіжних країн. У цих умовах усе більша кількість працівників виробничої сфери, малих підприємств і державних установ потребують об'єктивної інформації про світовий ринок, його структуру, організацію і техніку здійснення комерційних операцій. За відносно короткий період Україна була вимушена практично знову створювати умови для забезпечення внутрішньої та зовнішньої конкурентоспроможності національних товаровиробників. Реалізовано низку важливих перетворень, які заклали підґрунтя для формування системи забезпечення

конкурентоспроможності економічної системи.

Нинішні реалії економічного розвитку показують, що перехід від централізованого управління до ринкової моделі господарювання нерозривно пов'язаний із розвитком підприємництва, створенням конкурентоспроможних товарів, розвитком прогресивних технологій, інноваційною активністю підприємств. Для менеджерів підприємств формується новий клас задач, пов'язаний з розробкою і реалізацією інноваційних проектів, трансформацією управління підприємствами, мобілізацією фінансових і виробничих ресурсів, екологічного управління, підходів до управління й оцінкою персоналу. Робота менеджерів у цьому напрямку значно ускладнюється високим ступенем ризику, який супроводжує діяльність підприємства протягом всього життєвого циклу. Ємність внутрішнього ринку є важливою потенційною конкурентною перевагою національної економіки України, а його подальше розширення — ключовим чинником розвитку вітчизняного виробництва. Загострення конкурентної боротьби за кожний сегмент ринку вимагатиме від національних виробників адекватних відповідних дій та розробки нових ефективних конкурентних стратегій.

Економічний розвиток промислових підприємств знаходиться у функціональній залежності, насамперед, від потенціалу підприємств, механізму його оптимального використання і управління, що вимагає:

- розробки системи управління потенціалом промислового підприємства, яку необхідно враховувати в стратегії ефективного розвитку регіонів;

- відтворення економічного потенціалу підприємства з трансформацією критеріїв прийняття управлінських рішень;

- застосування прогресивних методів господарського маневрування виробничими ресурсами підприємства на основі законів ринкової економіки;

- вирішення задачі виміру й обґрунтування оцінки економічного потенціалу промислового підприємства.

Початковим етапом процесу розробки методологічного базису системи управління потенціалом на рівні промислового підприємства є створення теоретичних основ визначення даної економічної категорії.

Початковим етапом процесу розробки методологічного базису системи управління потенціалом на рівні промислового підприємства є створення теоретичних основ визначення даної економічної категорії.

Широке трактування змісту терміна «потенціал» дозволяє застосувати його до різних галузей діяльності людини залежно від того, про які сили, засоби, запаси та джерела йде мова.

На думку деяких вчених, потенціал — це абстрактна категорія з невизначеними межами, вплив якого на результативність виробничих процесів носить непрямий, побічний характер. Зауважимо, що потенціал — це категорія конкретна з динамічним характером, тому правомірним є факт визнання його існування у часі і просторі.

Проведеними дослідженнями встановлено, що категорія «економічний потенціал», з'явившись в економічній літературі відносно недавно, майже відразу ж придбала полісемантичне звучання. У зв'язку з цим серед вчених дотепер існують розбіжності в її інтерпретації.

Квінтесенцію пропонованої наукової концепції складають наступні принципи:

- «економічний потенціал промислового підприємства» — це категорія, яка характеризує сукупні можливості підприємства, що можуть бути реалізовані тільки при наявності ресурсів. Таким чином, економічний потенціал характеризується певним набором ресурсів, які повинні бути утягнені в виробництво чи підготовлені до використання в господарській системі;

- визначення економічного показника «потенціал промислового підприємства» повинно здійснюватися з урахуванням комплексу існуючих і потенційних відносин. Таким чином, потенціал варто аналізувати як систему функціональних відносин, що склалися між елементами реального і гіпотетичного рівня розвитку підприємства;

економічний показник «потенціал промислового підприємства» повинний враховувати двоїтий характер даної економічної категорії, оскільки, з одного боку, може відбити стан промислового підприємства щодо вимог конкретного зовнішнього середовища, а, з іншого боку, виступити об'єктом управління;

«економічний потенціал промислового підприємства» — поняття динамічне. Динамізм економічного потенціалу полягає в тому, що в кожний наступний момент часу можливості економіки змінюються. Тому економічний потенціал промислового підприємства повинний визначатися як динамічне поняття, що характеризує готовність економічної системи в кожний визначений момент часу мобілізувати виробничі можливості для досягнення поставлених цілей економічного розвитку з максимальною ефективністю;

поняття «економічний потенціал промислового підприємства» відбиває не тільки нормативний масштаб, але і цільовий орієнтир. У даній своїй функції він співвідноситься як з реальними можливостями підприємства, так і з перспективними, тобто, що знаходились у стадії становлення. Майбутнє взаємодіє із сьогоденням не тільки на основі структурного зв'язку «стану», але й особливої, так названої, цільової, форми детермінації.

Таким чином, економічний потенціал промислового підприємства — складна економічна система функціональних відносин між елементами реального і потенційного рівня розвитку підприємства, що відбиває його готовність у певний час мобілізувати ресурсні можливості для досягнення поставлених цілей з максимальною ефективністю в процесі оптимальної взаємодії з зовнішнім середовищем.

Важливою методологічною вимогою науково обґрунтованого розуміння і вирішення проблем планомірного росту й ефективного використання економічного потенціалу є, з одного боку, узагальнення системно-комплексного, а з іншого, — диференційного підходів дослідження змісту і структури.

Для ефективного управління економічним потенціалом промислового підприємства пропонується виділяти нормативний, реальний та стратегічний рівні потенціалу, оцінка за якими дозволить отримати достатню за обсягом і об'єктивну за змістом інформацію.

Відбиваючи конкретні умови виробничої діяльності підприємства, нормативний потенціал (еталон) визначається як рівень потенціалу з урахуванням стимуляторів та дестимуляторів. Показники, що здійснюють позитивний стимулюючий вплив на економічний потенціал підприємства, є стимуляторами, а ознаки з протилежними властивостями — дестимуляторами.

Про реальний потенціал можна судити лише після завершення процесу виробництва продукції, бо тільки під час виробництва продукції сукупність характеристик нормативного потенціалу проявляється в певному результаті.

В сучасних умовах управління економічним потенціалом промислового підприємства виступає як загальноекономічний чинник раціонального споживання ресурсів та ефективного функціонування виробничої системи. Відомо, що навіть ті підприємства, які мають близькі за рівнем потенціали, часто розрізняються за результатами їх діяльності. В цих умовах різницю в результатах можна пояснити лише неоднаковим ступенем точності цільової орієнтації системи. Інакше кажучи, при інших рівних умовах, величина результату буде тим більша, чим вдалішою буде система управління економічним потенціалом підприємства.

Особливе місце управління у сучасних умовах зумовлене тим, що воно гарантує інтеграцію економічних процесів на підприємстві. Формування системи управління економічним потенціалом відбиває можливості системи впорядкувати процеси формування потенціалу підприємства відповідно притаманним внутрішнім закономірностям господарської діяльності і необхідно для:

аналізу поточного стану промислового підприємства;

моделювання розвитку економічного потенціалу промислового підприємства;

визначення найкращих способів використання економічного потенціалу підприємства.

Серед факторів, що впливають на рівень стратегічного потенціалу підприємства деякі економісти виділяли:

склад і стан системи наявних ресурсів;

ступінь відповідності ресурсного потенціалу стратегічним цілям і завданням підприємства;

здатність ресурсного потенціалу забезпечувати стійкість господарської системи до впливу з боку зовнішнього середовища, а також її внутрішню гнучкість (адаптивність);

здатність до проведення макроекономічного аналізу ситуації;

здатність до прогнозування змін в обсягах і структурі споживчого попиту;

здатність до розробки і реалізації конкурентоспроможних ідей в області технології і організації технологічних процесів;

здатність до забезпечення стійкості підприємства в умовах зміни факторів зовнішнього середовища, що негативно впливають на діяльність підприємства, за рахунок розробки і реалізації ефективних захисних стратегій;

здатність до забезпечення внутрішньої гнучкості підприємства за рахунок активної інноваційної політики;

здатність до використання конкурентних переваг в ринковій боротьбі;

здатність до ефективного використання інвестиційних можливостей для розвитку ресурсного потенціалу;

рівень адаптивності стратегії і тактики діяльності підприємства до змінних умов господарювання.

Систематизуючи існуючі положення про порядок визначення терміну «стратегічний потенціал підприємства» запропоновано розглядати його з врахуванням комплексу вже сформованих зв'язків і відносин, що відбивають процес функціонування і розвитку підприємства у вигляді реального рівня ресурсного потенціалу, а також перспективних відносин з прогнозом можливостей оптимального використання ресурсів через нормативний рівень.

елементів економічного потенціалу галузі (регіону, країни).

Висновки. Отже, концепція побудови системи управління економічним потенціалом промислового підприємства в сучасних умовах передбачає:

багаторівневість поняття економічний потенціал, що вимагає обов'язкової вказівки аспекту (національний, регіональний, галузевий, рівень підприємства), у якому він розглядається, при цьому економічний потенціал одного рівня обов'язково впливає на економічний потенціал іншого і здатний як гальмувати, так і стимулювати зростання;

фактори, що впливають на розвиток економічного потенціалу промислового підприємства, різноманітні та не обмежуються високими темпами росту обсягів і продуктивності факторів виробництва, а включають рівень інвестицій в економіку промисловості, рівень структурної перебудови і т.п.;

ефективне управління економічним потенціалом промислового підприємства безпосередньо пов'язано з усіма компонентами розвитку національної і регіональної економіки і тим середовищем, у якому воно здійснюється, тому відсутність позитивних і довгострокових ефектів (результатів) хоча б в одній із взаємозалежних сфер свідчить про наявність негативних тенденцій, здатних надалі звести нанівець наявні позитивні зміни;

адекватність реакції підприємства на трансформацію економічних відносин. Система управління економічним потенціалом промислового підприємства повинна являти собою гнучку систему, що буде змінюватися, пристосовуючись до ринкової економіки, забезпечуючи ефективність діяльності промислового підприємства.

Бібліографічний список

1. Авдеенко В.Н. Производственный потенциал промышленного предприятия, — М.: Экономика, 1989. — 240 с.

2. **Винокуров В.А.** Организация стратегического управлений на предприятии. — М.: Центр экономики и маркетинга, 1996. — 160 с.
3. **Воронкова А.З.** Стратегическое управление конкурентоспособным потенциалом предприятия: диагностика и организация. — Луганск: СНУ, 2004. — 324 с.
4. **Фатхутдинов Р.А.** Конкурентоспособность организации в условиях кризиса: экономика, маркетинг, менеджмент. — М.: Маркетинг, 2002. — 892с.

СЬОМИК М.С., ст. гр. МІД-09м
Наук. кер.: Попова О.Ю., доц.
ДВНЗ "Донецький національний технічний університет",
м. Донецьк

МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ ЕФЕКТИВНІСТЮ ІННОВАЦІЙНИХ РІШЕНЬ

Изучен механизм управления эффективностью, проанализированы факторы, влияющие на механизм управления эффективностью инновационных решений.

Актуальність. У сучасних ринкових умовах розвиток кожної системи підприємства, такої як операційна, інвестиційна, фінансова, зовнішньоекономічна, маркетингова, кадрова, неможливий без впровадження інновацій, для створення необхідних умов виробництва конкурентоспроможної продукції (послуг). Отже, в умовах ринкової економіки зростає роль економічної ефективності діяльності підприємства в цілому та окремих його інноваційних рішень. В Україні поки що не існує комплексного підходу стосовно дослідження проблеми управління ефективністю інноваційних рішень.

В роботах, як правило, розглядаються загальні проблеми інноваційної діяльності, а при оцінці капіталовкладень (інвестицій) не враховують ступінь інноваційності розробок та потреби у них споживачів. Тому особливого значення в сучасних умовах господарювання набуває формування механізму управління ефективністю інноваційних рішень підприємств в реальних умовах України. Механізм управління ефективністю інноваційних рішень, який надає можливість аналізувати і контролювати показники ефективності інноваційної діяльності та впливати на підготовку й ухвалення рішень у процесі управління нею, є визначальним при обґрунтуванні вибору інноваційного проекту.

Ціль дослідження: теоретичне обґрунтування механізму управління ефективністю інноваційних рішень та аналіз інструментів управління механізму управління ефективністю.

Основна частина. Ефективне функціонування інноваційної діяльності на підприємстві в умовах невизначеності бізнес-середовища передбачає формування механізму управління ефективністю інноваційних рішень, який би визначав цей фактор як пріоритетний. Бізнес-середовище впливає на підприємство, тому йому необхідно